

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/278/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3714204824
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alica Beňová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3714204824.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. JUDr. Alice Beňovej a sudkýň JUDr. Oľgy Lichnerovej a JUDr. Ivety Martinákovvej právnej veci navrhovateľiek 1/ G. I., bytom X. V., P. S. č. XXX, 2/ S. G., bytom X. V., H. XXX/X, obe zastúpené Advokátskou kanceláriou JUDr. O. O., advokát, spol. s.r.o. so sídlom K. G., I. XXX/X, proti odporcovi K. G., bytom X. V., H. XXX, zastúpeného Mgr. S. E., advokátom so sídlom G., J. H. XXX/XX, o vypratanie rodinného domu, o odvolaní navrhovateľiek 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 02. januára 2015, č.k. 10C/122/2014-36, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e.**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a.**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporcovi povinnosť vypratať sa z rodinného domu č. súp. XXX stojaceho na parcele H. č. XX a z parcely KNC č. XX „zastavané plochy a nádvoría“ o výmere XXX m², ktoré nehnuteľnosti sú zapísané na LV č. XXX k. ú. S., do 30 dní od zabezpečenia náhradného bytu navrhovateľkou 2/. O náhrade trov konania rozhodol tak, že navrhovateľka 2/ a odporca nemajú právo na náhradu trov konania. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke 1/ trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Vychádzal zo zistenia, že navrhovateľky sú podielovými spoluvlastníkmi rodinného domu č. súp. XX postavenom na parc. KNC č. XX a parc. KNC č. XX „zastavané plochy a nádvoría“ o výmere XXXm², každá v podiele X/X-ica. Pôvodne bol rodinný dom č. súp. XXX k. ú. S. v bezpodielovom spoluvlastníctve rodičov navrhovateľky 2/ a to navrhovateľky 1/ G. I. a jej manžela. Manžel navrhovateľky 1/ a otec navrhovateľky 2/ zomrel a v dedičskom konaní vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod č. D 149/98 bolo vyporiadané BSM k rodinnému domu č. XXX tak, že podiel 1/2-ica zostal navrhovateľke 1/ a navrhovateľka 2/ nadobudla podiel poručiťľa k rodinnému domu č. XXX a parcele KNC č. XX vo výške X/X-ica. Odporca a navrhovateľka 2/ uzavreli manželstvo 26.05.1990. Do 09.01.1997 bývali s rodičmi v rodinnom dome č. XXX k. ú. S.. Od 10.01.1997 do 10.12.2007, ako to vyplýva z potvrdenia Obecného úradu X. V. zo dňa 12.09.2014, bývali na adrese X. V. ul. W. č. XX v 1-izbovom byte, ktorý počas manželstva odkúpili. Následne sa opäť presťahovali do rodinného domu č. XXX k. ú. S., do ktorého investovali spoločné peniaze. Od 11.12.2007 teda opäť bývali v rodinnom dome č. XXX spoločne s rodičmi navrhovateľky 2/, t. j. s navrhovateľkou 1/ a jej manželom. Manžel navrhovateľky 1/ a otec navrhovateľky 2/ zomrel v roku 1998. Odvtedy bývali v dome iba účastníci konania. Manželstvo odporcu a navrhovateľky 2/ bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu v Považskej Bystrici 7C268/2013-14 zo dňa 15.01.2014. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 22.02.2014. Odporca a navrhovateľka 2/ si počas manželstva vzali úver na rekonštrukciu domu a na zabezpečenie pohľadávky z úveru v prospech P. stavebná sporiteľňa a.s. bolo zapísané na LV č. XXX pod V 298/07 záložné právo. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, a medzi účastníkmi konania

nebolo sporné, že dom a pozemok, ktorý sa má vypratať, je spoluvlastníctvom navrhovateľiek. Do nadobudnutia vlastníckeho práva k domu navrhovateľkou 2/, užívala navrhovateľka 2/ a odporca dom právnym titulom odvodeným od práv vlastníka tohto domu /rodičov navrhovateľky 2/ užívať ho pre seba, pre príslušníkov domácnosti alebo iné osoby. Nadobudnutie vlastníctva domu navrhovateľkou 2/ zmenilo situáciu v tom smere, že odporca naďalej nebol nájomcom bytu, jeho právo bývať v byte bolo odvodené od práva navrhovateľky 2/ ako jeho spoluvlastníčky. Odporca byt do roku 1997 užíval na základe odvodeného právneho titulu najskôr ako zať pôvodných vlastníkov domu, neskôr ako manžel novej vlastníčky domu, teda vždy ako príslušník domácnosti na základe rodinno-právneho vzťahu k navrhovateľke 2/ založeného manželstvom. Tento odvodený právny vzťah, obsahom ktorého je len určitý vymedzený podiel na tých právach a povinnostiach, ktoré patria osobe užívajúcej byt na základe neodvodeného právneho dôvodu /v danom prípade vlastníctva/ môže zaniknúť jednak počas trvania právne relevantného rodinno-právneho vzťahu - v danom prípade rozvodom manželstva, resp. zánikom vlastníckeho práva neodvodenému užívateľovi, jednak spolu so zánikom tohto vzťahu. Právo odporcu odvodené od práva navrhovateľky 2/ zaniklo rozvodom ich manželstva. Konštatoval, že vzťah vyplývajúci z užívania bytu v rodinnom dome v spoluvlastníctve navrhovateľky 2/ odporcom po rozvode ich manželstva je občiansko-právnym vzťahom. Občiansky zákonník neobsahuje výslovnú úpravu existencie a podmienok nároku na bytovú náhradu pri zániku uvedeného odvodeného právneho dôvodu užívania bytu. Z toho však nemožno vyvodiť, že by priznanie bytovej náhrady v týchto prípadoch vylučoval. Na daný právny vzťah treba aplikovať analogicky v zmysle § 853 Obč. zák. tie jeho ustanovenia, ktoré upravujú vzťahy obsahom a účelom najbližšie, t. j. ustanovenie § 713 ods. 1 Obč. zák., ktoré zakotvuje právo na bytovú náhradu aj iným osobám než nájomcom bytu a predstavuje výnimku zo zásady, že právo na bytovú náhradu prináleží nájomcovi. Niet žiadneho dôvodu, pre ktorý by manžel, ktorý užíval rodinný dom, mal mať horšie postavenie po rozvode manželstva, ako manžel, ktorý užíval služobný byt po smrti jeho nájomcu alebo po rozvode manželstva s jeho nájomcom. Bývalý manžel nájomcu služobného bytu je chránený priamo ustanovením § 713 ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého nie je povinný sa z bytu vysťahovať, kým mu nie je zabezpečený náhradný byt, ak nestačí podľa osobitného zákona poskytnutie náhradného ubytovania. Analogicky je chránený aj bývalý manžel vlastníka rodinného domu, resp. spoluvlastníka rodinného domu, ktorý tiež nie je povinný vysťahovať sa z bytu v tomto rodinnom dome, kým mu nie je zabezpečená bytová náhrada. Súd preto vychádzajúc z § 713 ods. 1 Obč. zák. v spojení s § 853 Obč. zák. uložil odporcovi ako manželovi, ktorý užíval byt v rodinnom dome patriacom druhému manželovi, povinnosť dom vypratať s právom na náhradný byt. Na takéto právne postavenie odporcu ako bývalého manžela navrhovateľky 2/ po rozvode ich manželstva, nemá vplyv, či navrhovateľka 2/ a odporca tvorili spoločnú domácnosť s rodičmi navrhovateľky 2/. Takýto názor odporcu nemá oporu v ust. § 713 ods. 1 Obč. zák. Súd neveril tvrdeniu navrhovateľky 2/, že odporca opustil spoločnú domácnosť, pretože aj v rozvodovom konaní obaja bývalí manželia konštatovali, že v čase rozvodu žili v spoločnej domácnosti v rodinnom dome č. XXX a odporca si naďalej uplatňuje právo v ňom bývať. Súd sa ale stotožnil s názorom, že navrhovateľka 1/ nie je povinná zabezpečiť odporcovi náhradné bývanie, keďže táto povinnosť vyplýva len bývalej manželke, navrhovateľke 2/. Súd nezistil žiaden dôvod osobitného zreteľa pre priznanie práva na zabezpečenie náhradného ubytovania. O náhrade trov konania súd vo vzťahu navrhovateľky 2/ a odporcu rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. Prihliadol na to, že navrhovateľka 2/ bola úspešná v časti konania o uloženie povinnosti vypratať nehnuteľnosti, avšak bez zabezpečenia náhradného bytu, zatiaľ čo odporca bol úspešný v časti o uplatnenie práva na náhradný byt. Preto súd vyslovil, že žiaden z nich nemá právo na náhradu trov konania. Vo vzťahu navrhovateľky 1/ a odporcu súd priznal navrhovateľke 1/, ktorá bola v konaní úspešná v celom rozsahu právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O trovách konania súd rozhodne podľa § 151 ods. 7 O.s.p. po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľky 1/, 2/. Navrhli ho zmeniť tak, že odporca je povinný vypratať predmetné nehnuteľnosti do 7 dní od právoplatnosti rozsudku. Namietali, že súd prvého stupňa prekročil návrh navrhovateľiek v rozpore s ust. § 153 ods. 2 O.s.p., keď rozhodol o vypratání do 30 dní a ešte k tomu pridal aj povinnosť navrhovateľke 2/ zabezpečiť náhradný byt pre odporcu. Ďalej namietali nesprávne právne posúdenie veci, keď na daný prípad súd nemohol aplikovať ust. § 713 Obč. zákonníka ako pri služobnom byte, a to ani analogicky v zmysle § 853 Obč. zákonníka. Rozhodnutie súdu prvého stupňa považovali za arbitrárne. Poukázali na to, že navrhovateľka 2/ nikdy nebola výlučnou vlastníčkou predmetných nehnuteľností, odporca nikdy netvoril spoločnú domácnosť s navrhovateľkou 1/ v zmysle § 115 Obč. zák. Ďalej uviedli, že navrhovateľka 2/ a odporca bývali mimo rodinného domu podstatnú časť ich manželstva v byte v X. V.. Zistenie súdu prvého stupňa, že do nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu navrhovateľkou 2/, užívali navrhovateľka

2/ a odporca predmetný rodinný dom titulom odvodených práv od vlastníkov, t.j. rodičov navrhovateľky 2/ pre príslušníkov domácnosti a že právo bývania odporcu bolo odvodené od navrhovateľky 2/ ako spoluvlastníčky označili v rozpore so skutočnosťou, keď žiadnym relevantným dôkazom nemal súd toto preukázané. Ustanovenie § 713 ods. 1 O.s.p. by bolo možné aplikovať len vtedy, ak by navrhovateľka 2/ bola výlučnou vlastníčkou rodinného domu a pozemku. Navrhovateľka 1/ poukázala na to, že nemá s odporcom žiaden právny vzťah, aby mohol disponovať jej spoluvlastníckym podielom 1/2, najmä z toho dôvodu, že nikdy netvorili spoločnú domácnosť. Mala za to, že táto skutočnosť je dôležitá najmä z hľadiska ust. § 706 ods. 1 Obč. zákonníka. V prípade takéhoto rozsudku by navrhovateľka 1/ musela rešpektovať právo bývania odporcu a užívania domu a pozemku až do času, kým druhá spoluvlastníčka nezabezpečí pre neho náhradný byt. Toto závisí na vóli navrhovateľky 2/, teda riešenie nie je v jej rukách, čo považovala za neprípustné a diskriminačné. Na druhej strane navrhovateľka 2/ bola od počiatku obmedzená spoluvlastníckym právom svojej matky, ktorej vlastníctvo v týchto nehnuteľnostiach je od počiatku a aj po smrti manžela jej ostal spoluvlastnícky podiel 1/2 z titulu BSM. Vyslovili názor, že z týchto právnych hľadísk nemohlo vzniknúť odporcovi právo na zabezpečenie náhradného bytu. Ďalej uviedli, že odporca sa k navrhovateľke 1/ zle správal, narušoval občianske spolužitie, vulgárne jej nadával. Toho času odišiel bývať do obce G. k svojej priateľke I. N., kde býva trvale od júna 2014, avšak príležitostne chodí do predmetného rodinného domu tvrdiac, že tu má právo bývania. K tomuto bola volaná aj hliadka polície OO PZ K., ktorá uviedla, že vec musí vyriešiť súd.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľiek 1/, 2/ navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že odmieta prestať užívať predmetný rodinný dom bez zabezpečenia bytovej náhrady. Poukázal na to, že do rozvodu v dome býval ako manžel navrhovateľky 2/ a jeho právo bývania bolo odvodené od jej vlastníckeho práva, čiže dom užíval vždy ako príslušník domácnosti na základe rodinnoprávneho vzťahu k navrhovateľke 2/ založeného manželstvom. Nepriznanie bytovej náhrady by podľa jeho názoru bolo v rozpore s dobrými mravmi, pretože sa podieľal na výstavbe prístavby rodinného domu fakticky aj finančne a staral sa o jeho údržbu, čo potvrdzuje aj zápis na LV č. XXX k.ú. S. v časti C: C.. Na podporu správnosti napadnutého rozsudku poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/43/99 a rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 26Cdo/1544/2005.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 písm. d) O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľiek 1/, 2/ nie je dôvodné.

Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli v odvolaní navrhovateľkami vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Navrhovateľky v podanom odvolaní neuviedli žiadne podstatné okolnosti, ktoré by mohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa. Ich námietky uvádzané v odvolaní sú totožné s námietkami uplatnenými pred súdom prvého stupňa. Za daného stavu si osvojuje odvolací súd dôvody napadnutého rozsudku, na ktoré v celom rozsahu poukazuje v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. a k jednotlivým odvolacím námietkam navrhovateľiek dodáva:

Z výsledkov vykonaného dokazovania nesporne vyplýva a medzi účastníkmi nebolo sporným, že odporca aj po rozvode manželstva s navrhovateľkou 2/ býval v rodinnom dome, ktorého vypratanie je predmetom konania a ktorý rodinný dom patrí do podielového spoluvlastníctva navrhovateľky 1/ v podiele 1/2 a navrhovateľke 2/ v podiele 1/2. Navrhovateľka 2/ svoj spoluvlastnícky podiel v predmetnom rodinnom dome nadobudla dedením. Odporca rodinný dom spočiatku užíval na základe odvodeného právneho titulu, najskôr ako zať spoluvlastníkov nehnuteľnosti (rodičov navrhovateľky 2/) a potom ako manžel spoluvlastníčky (navrhovateľky 2/), keď podiel na nehnuteľnosti nadobudla dedením po svojom otcovi. Takýto odvodený právny vzťah, obsahom ktorého je len určitý vymedzený podiel na tých právach a povinnostiach, ktoré patria osobe užívajúcej rodinný dom na základe neodvodeného právneho vzťahu (v tomto prípade spoluvlastníctva), môže zaniknúť jednak počas trvania právne relevantného rodinnoprávneho vzťahu - v danom prípade zánikom manželstva rozvodom, jednak spolu so zánikom tohto vzťahu. Toto právo odporcu ako manžela zaniklo právoplatnosťou rozvodu manželstva navrhovateľky 2/ a odporcu.

Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvého stupňa má za to, že vzťah vyplývajúci z užívania rodinného domu navrhovateľky 2/ a odporcu je vzťahom občianskoprávnym.

Občiansky zákonník neobsahuje výslovnú úpravu existencie podmienok nároku na bytovú náhradu pri zániku uvedeného vzťahu, z čoho však nemožno vyvodiť, že by priznanie bytovej náhrady v týchto prípadoch bolo vylúčené. Na daný vzťah treba preto aplikovať analogicky v zmysle §853 Občianskeho zákonníka tie jeho ustanovenia, ktoré upravuje vzťahy obsahom a účelom najbližšie tzn. ust. § 713 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré zakotvuje právo na bytovú náhradu aj iným osobám, než nájomcom bytu a predstavuje výnimku zo zásady, že právo na bytovú náhradu prináleží nájomcovi.

Odvolačí súd nezdieľa názor odvolateľiek, že na danú vec sa nedá aplikovať ust. § 713 ods. 1 Obč. zákonníka. Podľa názoru odvolacieho súdu na danú vec nemá vplyv námietka odvolateľiek, že predmetný rodinný dom je v ich spoluvlastníctve. Ako bolo vyššie konštatované, obsahom takéhoto odvodeného právneho vzťahu (navrhovateľka 2/ a odporca) je len určitý vymedzený podiel na tých právach a povinnosti, ktoré patria osobe užívajúcej rodinný dom na základe neodvodeného právneho vzťahu (v tomto prípade spoluvlastníctva). Neobstojí ani námietka odvolateľiek, že súd prvého stupňa prekročil v zmysle § 153 ods. 2 O.s.p. návrh navrhovateľiek. Z celkového poňatia úpravy služobného bytu podľa ust. § 713 ods. 1 Obč. zákonníka, ktorým sa súd riadi pri rozhodovaní o povinnosti vypratať rodinný dom (resp. byt) a o bytovej náhrade vyplýva, že ide o jeden z prípadov súdnych sporov, kedy súd nie je viazaný návrhom účastníkov (§153 ods. 2 O.s.p.) Pokiaľ sa týka skutkových tvrdení v odvolaní, že odporca sa k navrhovateľke 1/ zle správal, narušoval občianske spolužitie, vulgárne jej nadával, tieto v prvostupňovom konaní neboli tvrdené. Navrhovateľka 1/ mala v konaní pred súdom prvého stupňa procesnú možnosť využiť svoje právo uviesť uvedené skutočnosti, keď tak neurobila, odvolací súd na tieto nemohol prihliadnuť (§ 205a O.s.p.). Aj tvrdenie odvolateľiek, že sa odporca trvalo odsťahoval z rodinného domu je rozporné, nakoľko uviedli, že do predmetného rodinného domu dochádza.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a vo výroku o náhrade trov konania podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému odporcovi túto náhradu nepriznal, nakoľko si ju neuplatnil.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.